Maandag, 19 Januari 1942

DAGBLAD

59ste Jaargang, No. 5505

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel
fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Sovjets 60 mijl van Smolensk.

Straatgevechten in Mozjaisk.

Veldmaarschalk Von Reichenau dood.

Debatten beginnen in Rio over het breken met de As.

„TWEE JAAR GELEDEN".

Januari 1940.

19. Het Franse Parlement neemt een wet aan, waarbij alle senatoren en afgevaardigden, die hun aanhankelijkheid aan de Franse afdeling van de Internationale Communistische Partij na de 26e October 1940 niet hebben opgezegd, uit hun waardigheid ontzet worden.

20. Zweden maakt bekend, dat het van de Verenigde Staten een crediet krijgt van $ 10.000.000 voor de aankoop van Amerikaanse landbouwproducten.

21. De Britse Admiraliteit maakt het verlies bekend van de 1.485 ton grote torpedojager „Grenville" in de Noordzee. Hierbij gingen 68 levens verloren.

22. De Nederlandse Regering voert de militaire censuur in op de correspondentie voor buitenlandse kranten.

23. Op het Poolse gezantschap te Parijs wordt de Poolse Nationale Raad ingesteld. De president van de Raad wordt Ignace Jan Paderewski.

24. Duitse vliegtuigen bombarderen de Shetlandse eilanden.

STRAATGEVECHTEN IN MOZJAISK.

De laatste biezonderheden over het conflict in Rusland werden gegeven door de Russische autoriteiten, die mededeelden, dat de Russen schitterende nieuwe successen behalen bij een bloedig gevecht in de straten van Mozjaisk.

Het legerorgaan „Rode Ster" verklaarde, dat een verwoede slag geleverd word in de laatste Duitse sterkte op de toegangswegen naar Moskou. Hier werd gezegd, dat Generaal Zjukovs soldaten in strijd gewikkeld zijn met „het crême van de Duitse strijdkrachten", terwijl de gehele stad in vlammen staat. De correspondent van „Rode Ster" aan het front deelt mede, dat koppige straatgevechten plaats hebben in een andere stad in de Mosko-sector, welke niet genoemd werd.

De schrijver deelde mede, dat de Duitsers in een vruchteloze poging om de opmars van de Russische troepen naar Smolensk tegen te gaan, troepen uit Frankrijk door de lucht hebben aangevoerd. Hieraan werd toegevoegd, dat deze troepen defensieve posities innamen, doch gedwongen werden zich terug te trekken met hevige verliezen. De radio van Moskou zeide, dat de Russen zich op 60 mijl van Smolensk bevinden en dat de opmars wordt voortgezet. Andere berichtgevers deelden mede, dat de Duitsers en Finnen grote verliezen lijden aan de fronten bij Charkov en in Karelië. Zij zeiden, dat — terwijl de slag in Mozjaisk woedt — de armen van de nijptang ten Noorden en Zuiden daarvan dieper bijten in de „winterlinies". Gemeld wordt, dat het schiereiland van Kerch thans geheel gezuiverd is van asstrijdkrachten wier terugtrekking haar dwingt de greep op Sebastopol te doen verslappen. (Moskou, (AP) 19.1).

DUITSERS HEROVERDEN FEODOSIYA.

Officieel werd door het Duitse Hoofdcommando bekend gemaakt, dat Duitse en Roemeense troepen Feodosiya op de Krim hebben heroverd en dat de Sovjetstrijdkrachten, die aan de Zuidelijke kust van de Krim landden, werden teruggeworpen met hevige verliezen bij gevechten die verschillende dagen duurden en waarbij tot nu toe meer dan 4.600 gevangenen werden gemaakt. (Berlijn, (AP) 19.1).

RUSSISCH OORLOGSCOMMUNIQUÉ.

Het Russisch communiqué luidt als volgt: „Op 18 Januari overkwamen onze troepen de weerstand van de Duitsers en zetten de opmars voort, waarbij zij verschillende bewoonde plaatsen bezetten, waaronder Polotnyanaya en Zavodsk. 15 Duitse vliegtuigen werden vernield op 17 Januari. Wij verloren 2 toestellen."

Een aanvullend communiqué deelde mede, dat de Russische vliegtuigen op Zaterdag 6 Duitse trucks vernield hebben, ongeveer 390 motor-voertuigen met troepen en oorlogsmaterialen, 13 pantserwagens, 255 wagons met ammunitie en 7 kanonnen met de bedienaars daarvan. Hieraan werd toegevoegd, dat guerilla-troepen op de Krim meer dan 8000 Duitse officieren en manschappen hebben gedood en 41 gevangenen hebben gemaakt, 7 Machinegeweren werden veroverd. Ook werden mijnen gelegd op de wegen, waardoor meer dan 100 motor-voertuigen werden opgeblazen, die troepen en ammunitie vervoerden (Moskou, (AP) 18.1).

ER KUNNEN GEEN GEVANGENEN GEMAAKT WORDEN.

De radio van Moskou deelde mede, dat een order van de dag, welke werd uitgevaardigd door den Commandant van het 29e Duitse legercorps aan het Leningradfront, zeide: „De moeilijke gevechtscondities zijn thans ingegaan. Geen gevangenen kunnen worden gemaakt bij de gevechten. Het tweede schot moet afgevuurd worden op den gewonden vijand" (Londen, (AP) 18.1).

HET RUSSISCH OFFENSIEF.

Langs een omweg ontvangen berichten delen mede, dat het reusachtige offensief van het Rode leger gestadig in gewicht toeneemt en dat de Russen zich reeds een weg geslagen hebben tot Vereya op slechts 13 mijl ten Zuid-Westen van Mozjaisk, nieuwe aanvallen hebben ondernomen op Charkov in de Oekraïne en zich een weg gevochten hebben in de buitenwijken van Orel. Tevens hebben de Russen de Duitse defensies op een punt aan het Leningradfront doorbroken (Londen, (AP) 18.1).

RUSSISCHE PARACHUTISTEN IN DE DUITSE ACHTERHOEDE.

Van ingelichte zijde werd medegedeeld, dat de Russen parachutisten hebben laten neerdalen achter de Duitse linies in de Mozjaisk-sector. Deze zullen zich voegen bij de guerilla-troepen om de Duitsers in de rug aan te vallen, samengaand met een felle druk aan het front en aan de flanken door de grondstrijdkrachten van het Rode Leger, die vastbesloten zijn die Duitse wig te nemen (Londen, (AP) 17.1).

CHURCHILL IN LONDEN.

Winston Churchill arriveerde des namiddags met de trein na een historisch bezoek aan de Verenigde Staten en Canada. Churchill vloog over de Atlantische Oceaan van Bermuda naar Plymouth, waar hij de trein nam naar Londen.

Naar vermeld wordt, heeft Churchill het vliegtuig zelf bestuurd over een gedeelte van de reis (Londen, (AP) 17.1)

MILITAIRE OVEREENKOMSTEN TUSSEN DUITSLAND, ITALIË EN JAPAN.

Gemeld wordt, dat een militaire overeenkomst tussen Duitsland, Italië en Japan heden in Berlijn getekend werd, waarbij de leidraden worden gevormd voor een gemeenschappelijke operatie tegen die landen, welke gemeenschappelijke vijanden zijn. De overeenkomst werd getekend door Veldmaarschalk Keitel, Hoofd van het Duitse Hoofdcommando; voor Italië door een gezaghebbenden afgevaardigde van het Italiaanse Hoofdcommando en voor Japan door afgevaardigden van de Japanse Generale Staf en Admiraliteit (Berlijn, (AP) 18.1).

GENERAAL KEITEL ZIEK?

De Britse radio deelde mede vernomen te hebben, dat Veldmaarschalk Generaal Wilhelm Keitel, Hoofd van het Duitse Hoofdcommando, ziek geworden is (New York, (AP) 19.1).

BRAUCHITSCH GEOPEREERD.

Het Britse nieuwsagentschap deelde mede, dat volgens het DNB Veldmaarschalk Generaal Walther Von Brauchitsch, de vroegere Opperbevelhebber van het Duitse leger, een operatie heeft ondergaan, die als succesvol beschreven wordt „niettegenstaande de ernstige hartaanval, die Von Brauchitsch 2 maanden geleden had". Het bericht zeide, dat de Veldmaarschalk genezende is en als de wond geheeld is een lange kuur zal ondergaan. Hitler zond zijn beste wensen voor een spoedig herstel (Londen, (AP) 19.1).

VON REICHENAU VERMOORD?

De radio van Moskou zeide, dat volgens goed ingelichte bronnen te Stockholm de Duitse Veldmaarschalk Von Reichenau vermoord werd door Himmlers Gestapo op orders van Hitler, die woest is over de „hevige verliezen in manschappen en materiaal", welke door Reichenau's leger in Rusland geleden werden (New York, (AP) 18.1).

INTRIGUES ACHTER HITLERS RUG.

De Britse Pers suggereerde, dat een sinister intrigue achter de rug van Hitler de dood veroorzaakt heeft van Veldmaarschalk Walther von Reichenau. Met algemeen sceptisme werd dan ook de officiële Duitse bekendmaking ontvangen, dat hij stierf aan een beroerte. De nieuwsbladen boden enkele argumenten aan om hun beweringen te steunen en zeiden o.a., dat Von Reichenau stierf door de handen van zijn mede-officieren in een mogelijke uitbarsting van onenigheid tussen den Führer en zijn Oorlogscommando. Verder werd gezegd dat Reichenau de reputatie had Hitlers meest pro-Nazie Generaal te zijn. Dan is daar nog de achtergrond van het ontslag en de plotselinge ziekte van Hitlers top-Generaals.

Sommigen namen de mening aan, dat Von Reichenau van kant werd gemaakt op een open uitdaging van het leger aan Hitler. Deze veronderstelling was gebaseerd op het bericht, dat hij door de nazies werd beschouwd als Opperbevelhebber van het Leger niettegenstaande de oppositie van zeer invloedrijke elementen daarin.

Verderb eweerde de Pers, dat na de dood van Generaal Erst Udet, het ontslag van Veldmaarschalk Walther von Brauchitsch — wiens plaats door Hitler zelf werd ingenomen — en de geruchten, dat andere Generaals werden afgezet of verzochten van de dienst ontheven te worden, geen twijfel wordt overgelaten over een wrijving tussen de nazies en de legerleiders.

De nieuwsbladen herinnerden eraan, dat Von Brauchitsch ontslag nam vanwege een hartziekte, volgens zijn eigen verhaal, doch volgens Hitlers bekendmaking was verwijderd, zodat de Führer zijn eigen „intuitieve" machten zou kunnen gebruiken. Tevens ging men de geruchten na, dat zulke belangrijke Commandanten aan het Russische front als de Veldmaarschalken Ritter von Leeb, Fedor von Bock en Karl von Rundstedt trachtten te worden ontheven alsmede anderen van slechts lichtelijk mindere rang, waaronder de tank-expert Generaal Heinz Guderian.

Van Udet, die zou zijn gestorven, terwijl hij een nieuw wapen probeerde, heeft de Britse radio geruchten uitgezonden, afkomstig van Berlijn, volgens welke hij de doodstraf onderging, omdat hij zijn goedkeuring hechtte aan minderwaardige materialen voor de Duitse luchtmacht, waarvan hij Kwartiermeester-Generaal was. De Britten beschouwden zelfs de Duitse lofuitingen over Von Reichenau met achterdocht. De Pers herinnerde aan de honneurs, die aan Baron Kolonel Generaal Werner von Fritsch werden bewezen, die — naar vermeld — zich tegenover Hitler zou hebben gesteld en bij het begin van de oorlog in Polen stierf. Officieel werd bekend gemaakt, dat Hitler een order van de dag uitvaardigde als Führer en Opperbevelhebber van de Duitse strijdkrachten, waarin hij van Von Reichenau zeide: „Zijn naam zal altijd voortleven in de geschiedenis van het Duitse volk en zijn strijdkrachten" (Londen, (AP) 18.1).

CONCENTRATIEKAMPEN.

Van betrouwbare zijde wordt vernomen, dat Mexico, Panama en Cuba de vestiging van concentratiekampen hebben voorgesteld in alle Amerikaanse landen voor het interneren van de agenten van de As in Amerika (Rio de Janeiro, (AP) 17.1).

BRIEF VAN ROOSEVELT AAN BISSCHOPPEN.

Roosevelt deelde aan de Katholieke Bisschoppen mede in een brief aan de Nationale Katholieke Welvaartsconferentie: „Wij zullen deze oorlog winnen en bij de overwinning zullen wij geen wraak zoeken, doch de vestiging van een internationale orde, waarin de geest van Christus zal heersen over de harten der mensen en over alle volken" (Washington, (AP) 17.1).

Het nieuws van vandaag.

Toen in September 1939 de oorlog uitbrak schetterden alle antinazie couranten terstond, dat de oorlog in October d.a.v. wel besloten zou worden, want dat er opstanden tegen het Nazie-regiem in Duitsland zouden uitbreken, en dat de honger wel zou nijpen. Sedertdien zijn deze geruchten niet van de lucht geweest en elke wisseling in het commando, elke bizarre gebeurtenis (Hess, Brauchitsch e.d.) heeft men aangegrepen om de spoedige ineenstorting van het Derde Rijk te proclameren.

Een Duitse bisschop, die heel in het begin van de oorlog Curaçao aandeed, wist wel anders te vertellen: God geve die ineenstorting, maar het zal nog wel een hele tijd duren. De berichten van de laatste weken (tank-vallen voor de regeringsgebouwen, mitrailleursnesten op de daken) hebben die mening weer aangewakkerd. Vandaag is er bericht, dat Veldmaarschalk Walther von Reichenau (de bekende uit de Russische mislukking) aan een beroerte is overleden. Men wijst in verband hiermede alweer op onenigheid in het Duitse hoofdcommando. Brauchitsch onderging een operatie (goed gelukt). Keitel is ziek, maar volgens een Berlijns telegram kon hij toch een militaire overeenkomst tussen Duitsland, Japan en Italië tekenen (blz. 1).

Het Verre Oosten. Het leger op de Philippijnen houdt nog altoos stand. Corregidor is nog niet gevallen. Japanse aanvallen worden afgeslagen, maar het staat te bezien of men het lang volhouden zal. Op Malakka dringen de Japs steeds meer door de oerwouden heen, volgens hun eigen zeggen zitten ze al op 25 mijl van Singapore. Singapore is onnoemelijk sterk, maar naar de zeekant. De landzijde heeft men te veel verwaarloosd. Het kan zijn, dat dit Japanse propaganda is om het moreel te verzwakken, evenals het bericht van de Duitse radio, dat Ambon al bezet zou zijn. In een G.P.D.-telegram van vanmorgen wordt de strijd op Ambon beschreven. Het eiland Ambon is 683 Km.² (Curaçao 440 Km.²), hoofdplaats van het gouvernement der Molukken: 17000 mensen wonen er (waarvan 130 katholieken met één priester en een zusterschool).

Op de Rio-conferentie komt men meer en meer tot de conclusie, dat het maar het best is de relaties met de Aslanden af te breken. Mogelijk dat Argentinië en misschien Chili zich nog enigszins zullen verzetten. Hierover handelt ook „De Afgelopen week", waarin tevens de invloeden van de Rio-conferentie op het politieke en economische leven van Zuid-Amerika (en dus van Curaçao) worden ter sprake gebracht. Op blz. 4 staat een ander artikel over Zuid Amerika, vooral voor wat betreft de Nederlanders in dit enorme werelddeel doen.

Roosevelt heeft een brief aan de katholieke bisschoppen geschreven, waarin hij zegt, dat de oorlog zal worden gewonnen en dat bij de overwinning geen wraak, maar de vestiging van een nieuwe wereldorde de eerste opzet zal zijn. Dat is te hopen. (blz. 1).

De afgelopen Week.

Van de conferentie te Rio de Janeiro, waar de afgevaardigden van alle 21 Amerikaanse Republieken bijeenkwamen en welke vorige week begonnen werd, is veel ophef gemaakt. Niet slechts door Noordamerikaanse propaganda, doch eveneens door vijandelijke mogendheden in Europa, voor wie grote belangen afhangen van deze conferentie.

Met spanning werd daarom uitgezien naar de rede, die de Noordamerikaanse Afgevaardigde Sumner Welles zou houden. Deze spanning heerste niet alleen in de betrokken Amerikaanse landen, doch eveneens in niet geringe mate bij de leiders der Asmogendheden. Van de uitlatingen van Welles hoopten deze namelijk gebruik te kunnen maken om de Latijns Amerikaanse landen ervan te „overtuigen", dat de bedoelingen van de Verenigde Staten voor hen niets goeds inhouden.

De uiterst diplomatiek gestelde redevoering van Sumner Welles gaf echter niet veel gelegenheid voor het misbruiken van zijn woorden door den vijand, evenmin als de 5 voorstellen, welke de Verenigde Staten bij de conferentie ingediend hebben:

1. Stichting van een Pan-Amerikaans Comité te Washington ter contrôle van niet-Amerikaanse activiteiten;

2. Stichting van een Pan-Amerikaans Neutraliteits-comité te Rio de Janeiro voor juridische problemen;

3. Contrôle op alle telegrafische verbindingen en afbreken van deze verbindingen met de As & Satellieten; tevens opruiming van alle geheime radio-ontvangst- en zendstations;

4. Contrôle op de vliegverbindingen en het overnemen door bonafide maatschappijen van de in handen der As zijnde lijnen;

5. Hygiënisch toezicht teneinde de gezondheid op het Westelijke halfrond te verbeteren en het mensenmateriaal op peil te houden.

De Verenigde Staten hebben niet openlijk de wens te kennen gegeven, dat de andere Amerikaanse Republieken oorlog moeten verklaren aan de As of de relaties ermee behoren te verbreken, doch lieten het uiten van deze verlangens over aan anderen.

Indien echter de rede van Welles en ook de Noordamerikaanse voorstellen nader worden bestudeerd, dan blijkt, dat het afbreken van alle contact met den vijand toch onherroepelijk zal moeten volgen, indien de Noordamerikaanse voorstellen worden aangenomen.

Tegenstanders daarvan zijn voornamelijk de ABC-landen — Argentinië, Brazilië en Chili —, waarvan Argentinië een zeer biezondere plaats inneemt.

De reden waarom Argentinië vooral onwillig blijkt om mee te doen, moet echter niet zozeer gezocht worden in enig pro-Nazie gevoel van de Argentijnse leiders en bevolking dan wel in de economische positie van het land. Dit geldt eveneens voor Brazilië, terwijl Chili slechts de vrees koestert voor een eventuele Japanse aanval op zijn lange zwak verdedigde kust.

Zoals men zich wellicht herinnert is trouwens het initiatief tot deze 3e Panamerikaanse conferentie uitgegaan van Chili's Minister van Buitenlandse Zaken Juan Bautista Rossetti, den groten voorstander van Noord-, Middelen Zuid-Amerika als één blok.

Dat Argentinië niet zozeer pro-Nazie gevoelens koestert, doch eerder bevreesd is voor nazie-invloeden, bewijst wel de krachtige actie van het Comité ter bestrijding van anti-Argentijnse activiteiten onder Raul Damonte Taborda.

Ook uit de brief, die de waarnemende President van Argentinië, Ramón S. Castillo, gezonden heeft aan de conferentie van Rio, blijkt verder, dat Argentinië overigens geheel aan de zijde staat van de andere Amerikaanse landen:

„Argentinië poogt niet te staan tegenover de andere landen. De Argentijnse delegatie heeft instructies om samen te werken met de andere landen, doch verlangt de problemen te bespreken alvorens beslissing te nemen."

Argentinië staat echter voor een moeilijke beslissing, omdat het economisch uitzicht zeer slecht is voor het land, indien alle relaties met de As zouden worden afgebroken. Het is namelijk een feit, dat de As nog steeds goederen uit Argentinië wist te smokkelen, niettegenstaande de Britse blokkade. Behalve de beloften, die vooral Duitsland doet voor de toekomst, zou ook deze afzet voor Argentinië verloren gaan, dat reeds sedert het begin van de oorlog in Europa uitgebreide markten heeft verloren. Buenos Aires, eens de drukste haven van Zuid-Amerika, is thans haast leeg. Van het gemiddelde van ongeveer 150 schepen, die de haven van Buenos Aires per dag in normale tijden aandeden, bezoeken thans ongeveer 30 schepen per week de haven om Argentinië's goederen weg te halen.

In normale tijden was Argentinië een der meest welvarende landen ter wereld. Argentinië was het grootste export-land en de grootste surplus-voedselproducent. Argentinië is in staat drie-vierden van rund en kalfsvlees te leveren van de wereldbehoefte. Het exporteert het meeste graan ter wereld, het is de tweede grootste exporteur van tarwe, wol, lams- en schapenvlees.

Boter, eetbare oliën en talrijke andere producten levert het in grote hoeveelheden.

In feite werd 70% van Argentinië's buitenlandse handel in normale tijden gevoerd naar Europa, terwijl de buitenlandse handel van het land in 1941 ongeveer tot de helft werd teruggebracht van het voorgaande jaar.

De Verenigde Staten hebben inderdaad vele pogingen in het werk gesteld om het probleem van Argentinië te helpen oplossen door veel van Argentinië te kopen met benadeling van de eigen handel alsmede door leningen te verstrekken aan het land. Dit alles heeft echter weinig gedaan om Argentinië's probleem op te lossen, nl. Waar moet men het grootste deel van het voedselsurplus verkopen?

Groot Britannië kan het niet kopen. De Verenigde Staten wilden hun eigen handel niet geheel vernietigen door van Argentinië te kopen. Duitsland zegt echter, dat het wèl wil kopen.

Evenals op de beide vorige Panamerikaanse conferenties (Panama en Havana) zullen de Verenigde Staten ook thans weer inschikkelijkheid moe-

ten tonen om Argentinië aan hun zijde te zien. Het is maar de vraag of Sumner Welles genoeg voldoening kan schenken aan den Argentijnsen Minister van Buitenlandse Zaken Enrique Ruiz Guinazú bij de besprekingen, die beiden afzonderlijk houden.

In zijn rede gaf Welles enig blijk hiervan, aangezien hij zeide, dat het de politiek is van de Regering der Verenigde Staten om te helpen in het behouden der economische stabiliteit der Amerikaanse landen.

Waarschijnlijk zullen de Verenigde Staten ook meer voedselproducten gaan afnemen, die de Zuidamerikaanse landen in overvloed kunnen leveren, nu de Verenigde Staten zich met het op 6 Januari jl. geproclameerde „Victorieprogram" van President Roosevelt hoofdzakelijk gaan wijden aan de wapenproductie. Reeds plaatsten de Verenigde Staten orders voor vlees voor het Noordamerikaanse leger in Argentinië. In ruil zal men waarschijnlijk wel wapenen gaan leveren aan de Zuid-Amerikanen voor de defensie van het Westelijk Halfrond.

De beslissingen te Rio de Janeiro zullen in economisch opzicht waarschijnlijk niet zonder invloed blijven voor Curaçao. Tot nu toe was Curaçao voor voedselartikelen voornamelijk afhankelijk van Noord-Amerika. Het blijkt echter elke dag meer, dat uit de Verenigde Staten lang niet meer zoveel hierheen kan komen als tot van kort het geval was.

Uit het verslag van de vergadering van de Kamer van Koophandel die jl. Donderdag gehouden werd, blijkt, dat er wel voedsel te krijgen is en dat men zelfs wel meent de beschikking over de nodige scheepsruimte te hebben, doch dat de $ $ de moeilijkheid blijven vormen.

Toch moet men ook rekening blijven houden met een sterke inperking van verschillende artikelen, zoals het rapport van den K. v. K. -Secretaris Evertsz maar al te duidelijk deed zien. Temeer, daar de optimistische verwachting van den Heer Evertsz, die het einde van de oorlog in 1944 voorziet, waarschijnlijk niet bewaarheid zal worden, vooral niet na de gang van zaken in het Verre Oosten (mogelijke val van Singapore, ook al zal dat zeer zeker een harde strijd kosten) tegen het einde van de afgelopen week.

Sumner Welles gaf trouwens openlijk toe, dat alle Zuidamerikaanse landen op dezelfde basis zullen worden behandeld als het Noordamerikaanse volk. En vast staat, dat het Noordamerikaanse volk offers zal moeten brengen.

Wat betreft de voedselproducten zal Curaçao zich dus vermoedelijk meer moeten gaan wenden tot zijn Zuidelijke buren, waarvan vooral in aanmerking komen: Argentinië, Brazilië en Uruguay. Inderdaad ziet men in de elders in ditzelfde blad gepubliceerde lijst van firma's, die relaties met Curaçao zoeken, verschillende zaken van Zuidamerikaanse nationaliteit.

In verband daarmede zou een vaste Nederlandse scheepvaartlijn naar deze landen zeer aan te raden zijn.

Hoe gebrekkig deze verbinding is, bleek dezer dagen: verzendingen van hier naar bijvoorbeeld Montevideo gaan eerst van hier naar New York, waar dan gewacht moet worden op een andere boot. En de scheepsruimte te New York wordt met de dag schaarser natuurlijk.

Verschillende artikelen, welke voorheen uit de Verenigde Staten kwamen, zullen moeilijk te vervangen zijn. Vooral echter voor wat betreft textiel-goederen, schoenen en leren voorwerpen, papier, bouwmaterialen en glaswerk, zal men ook elders leveranciers kunnen vinden.

Met name Argentinië en Brazilië zullen in deze goederen kunnen voorzien, welke grotendeels bijproducten zijn, die voortspruiten uit de landbouw en veeteeltproducten van die landen.

Door deze oorlog worden verschillende Amerikaanse landen op elkander aangewezen. De Amerikaanse afgevaardigden te Rio de Janeiro zullen de middelen moeten vinden om de onderlinge hulp zo effectief mogelijk te maken. Als eerste vereiste is daarvoor eenheid nodig, zonder welke een goede samenwerking niet kan bestaan.

Met het bereiken van deze samenwerking wordt het front tegen den vijand des te krachtiger en komt de overwinning steeds meer nabij. En hoe eerder de overwinning behaald wordt, des te minder fnuikend zal de invloed van de oorlog zijn op de economische positie van de Zuidamerikaanse landen.

Pas dan, als de vijand verslagen is, kan weer volop worden gewerkt aan de welvaart van elk land afzonderlijk en van de gehele wereld. Pas dan kunnen de vruchten worden geplukt van de inspanningen en offers, die men zich thans moet getroosten.

Het Zusterfeest is ten einde.

Het Eerste Eeuwfeest ter gelegenheid van de aankomst der eerste zes Zusters Franciscanessen Penitenten-Recollectinen van Roosendaal op Curaçao is ten einde.

Verleden week Maandag werd het ingezet op een wijze, die onovertroffen was. Eerst des morgens in de intieme sfeer van de kapel van het Sint Martinusgesticht, waar de H. Eucharistie door de Zusters gevierd werd in stilte; enkele uren daarna in de luister van de pontificale dienst op de ruime cour van hetzelfde gesticht, opgedragen door onzen Vader in God, geassisteerd door een keur van geestelijken en gelovigen. Des avonds werd een galareceptie gehouden, welke bezocht werd door — men kan zeggen — alle hoogst geplaatste personen van het eiland, Katholieken, Joden en Protestanten, en bij welke gelegenheid een keur van voorname sprekers hulde bracht aan de Zusters van Roosendaal en haar voorgangsters in dit missiegebied. Hulde werd gebracht namens Z.H. den Paus, die een speciale brief had laten sturen in een door Hem verleende decoratie alle Soeurs eerde. Hulde werd gebracht namens H.M. de Koningin, die door Haren hogen Vertegenwoordiger alhier eveneens een onderscheiding deed uitreiken.

De volgende dagen van de afgelopen week volgden de festiviteiten elkander in ononderbroken volgorde op. Daar werden — was het niet de intentie der Zusters alle haar gebrachte hulde terug te brengen aan God? — kerkdiensten gehouden, daar waren uitvoeringen van spel, muziek en dans, daar waren tractaties voor volwassenen, die „naar geur dorstten", en voor de kinderen, die de Zusterscholen over het gehele eiland bezoeken. In het bizonder denkt men na het voorbij gaan van deze week terug aan de pontificale requiem-mis voor alle overleden Zusters van de missie, aan de magnifieke avond op Habaai, aan de schitterende uitvoering van het Curaçaos Philharmonisch Orkest met mannen- en jongenskoor. Degenen, die het voorrecht hebben gehad mede te gaan naar de feestvieringen in het Derde en Tweede district, denken aan deze dagen van kerkelijke devotie en wereldlijk jolijt in de verre cunucu van het Derde District of in het reeds wat meer gemoderniseerde Tweede District.

Waarlijk, de Zusters, en geheel Curaçao kunnen terugzien op een week, die werkelijk een feestweek was. Veel heeft daartoe ook bijgedragen het feit, dat de Landvoogd zelf bijna alle kerkelijke en andere plechtigheden persoonlijk en met Zijn familie en gevolg heeft willen komen opluisteren. Zelfs Donderdagmorgen heeft de Landvoogd Zijn audiënties willen afzeggen om temidden van Zijn volk in het landelijke Barber het Zusterfeest mede te vieren.

En was de Gouverneur zelf door ambtsbezigheden verhinderd, dan waren daar toch altijd Mevrouw en Mejuffrouw Wouters om door haar aanwezigheid te getuigen van de hoogachting en waardering, die van Overheidswege voor het onderwijs der Zusters wordt gekoesterd, een waardering die ook sterk tot uiting kwam doordat de Inspecteur van het Onderwijs, Dr. Wybojan Goslinga, ook alle plechtigheden en uitvoeringen is komen bijwonen. Niet weinig werd de luister van het feest verhoogd, doordat Z.H.E. de Apostolisch Vicarius niet alleen alle samenkomsten met Zijn hoge tegenwoordigheid vereerde, maar zelfs bij kerkelijke plechtigheden vaak persoonlijk de leiding wilde nemen.

Dan waren daar de Heren Pastoors, die temidden van de besognes van het vele werk in de feitelijk te grote parochies, toch nog tijd wisten te vinden om telkens weer naar het feestcentrum te komen, vaak uit veraf gelegen staties. De andere Paters waren ook steeds in groten getale opgekomen voor de feestviering, evenals de Fraters, die steeds in drommen aanwezig waren. Bijna altijd was daar ook de grijzende Missie-Overste Frater Maria Radulphus, verder de hoofden van de Fraterscholen, vertegenwoordigers van het openbaar onderwijs etc. Ook vele vooraanstaanden uit de ambtelijke wereld, katholieke instellingen e.d. waren immer present, evenals een voortdurende toeloop van ons Curaçaose volk, dat aan de Zusters zo onnoemelijk veel te danken heeft.

Wij menen, dat door deze permanente belangstelling de waarde van de feestviering niet weinig verhoogd is. En der Feestcommissie onder leiding van de Heren Joseph Maria Jean Ellis (Voorzitter), Mr. Leon Antonio Louis Weeber (Secretaris) en Petrus Hendricus Joseph Breusers (Penningmeester) komt dan ook zeker een woord van lof en hulde toe voor de organisatie van deze feestelijkheden. Lof en hulde dient ook te worden toegezwaaid aan de leden van het Ere-comité, die door hun namen en qualiteiten glans bijzetten aan het feest, en aan de leden van het Uitvoerende Comité, die door hun rusteloos werken dit alles hielpen tot stand brengen.

Het zou te moeilijk worden deze te noemen. In gerusten gemoede kan men evenwel verklaren, dat alle leden van dit Uitvoerende Comité in bizondere mate de dank der feestgangers zullen erlangen.

Hulde dient ook te worden toegezwaaid aan de stille werkers achter de schermen, die maand-in-maand-uit oefenden en zwoegden bij het instuderen en voorbereiden, vooral de dames onderwijzeressen van de verschillende scholen, alsmede aan de leden van de koren, die de feestelijkheden opluisterden. Misschien is het toegestaan om in dit artikel één naam te noemen van iemand, die nog niet genoemd werd, maar die op deze vermelding zeker recht heeft: de Heer Cornelis Sengers, die wel in heel bizondere mate een woord van hulde verdient.

Thans is het feest ten einde. De Redactie van „Dagblad Amigoe di Curaçao" heeft geschroomd een loftuiting te richten aan de Zusters. Als 59-jarige jongeling onderwindt men zich niet licht een 100-jarige vrouwe hulde te bieden. Na het feestblad en de verslagen van de afgelopen week meent zij echter ten besluite en na de vele deugden, die door zulk een keur van sprekers zijn opgesomd, toch nog te mogen wijzen op de nationale en de sociale rol, die de Zusters vervullen. Ten eerste immers door het Nederlandse onderwijs, maar ten tweede bovenal door het bizondere katholieke onderwijs, dat zij geven. Geloven wij als Christenen, dat het God is, die het al bestiert, dan zal dit Christelijke onderwijs van de Zusters, haar invloed op de jeugdige kinderzielen en -harten, eens vrucht dragen voor ons Christelijk volk van Curaçaos Nederland.

Een nationale rol vervullen deze Zusters door haar onafgebroken gebed voor ons land en volk, voor onze Vorstin en onzen Landvoogd, voor de overwinning der rechtvaardigheid, met welk gebed zij Gode een heilig geweld aandoen de wereld van de gesel des tegenwoordigen tijds te verlossen.

De nonnekens komen weinig buiten de muren van haar kloosters, en slechts weinigen worden van buiten toegelaten naar binnen deze muren. Bij velen bestaat een misplaatste opvatting over deze godgewijde vrouwen, die niet de ruchtbaarheid der wereld zoeken, maar wier werk sociaal en nationaal van groter gewicht is dan dat van velen, die zich sociale en nationale promotors noemen. Dat onze Zusters dit werk van gebed en opvoeding onder Gods zegen ook in deze tweede eeuw van haar aanwezigheid alhier mogen voortzetten is het gebed der Redactie tot God.

* * *

Het Feestcomité zal morgenavond (Di.) worden ontbonden.

CURACAO

GOUVERNEUR NAAR ARUBA.

Hedenmiddag om 15.30 uur vertrekt Z.E. de Gouverneur met Zijn familie van het vliegveld Hato naar Aruba.

Zijne Excellentie gaat ter plaatse verschillende belangrijke problemen bestuderen. Op 3 Februari hoopt de Landvoogd weer naar Curaçao terug te keren.

De beide dames Wouters zullen haar verjaardagen dus deze week op Aruba vieren.

Tijdens de afwezigheid van den Gouverneur zal de voorzitter van het Hof van Justitie in Curaçao, de heer Mr. C. Süthoff, als waarnemend Gouverneur optreden.

OPENING R.K. NORMAALSCHOOL.

Vanmiddag zal om 17 uur de R.K. Normaalschool in het Sint Martinusgesticht geopend worden.

Cursisten en belangstellenden zijn van harte welkom.

Na de opening nemen de lessen een aanvang.

DEMONSTRATIE MET BRANDBOMMEN.

Het Hoofd van de Luchtbeschermingsdienst op het eiland Curaçao maakt bekend, dat op Woensdag, 21 Januari as., twee demonstraties zullen worden gehouden met **demonstratie-brandbommen.**

De **eerste** zal gehouden worden om 19 uur des avonds op het van Walbeeckplein.

De **tweede** om 20 uur op de Anthonie van Leeuwenhoekstraat (nieuwe weg langs het Laboratorium van de Openbare Gezondheidsdienst op Mundo-Nobo).

Gedurende elke demonstratie zullen 4 brandbommen worden beproefd. Een zal men geheel laten opbranden, een tweede zal met water worden bespoten, de derde en vierde zullen met zand worden behandeld.

Voor deze demonstraties worden in het bizonder alle bij de Luchtbeschermingsdienst ingedeelde personen uitgenodigd. Verder is een ieder welkom.

K.J.M. EN ZONNEKINDEREN HULDIGEN ZUSTERS.

Zusters danken de kinderen.

Een der mooiste feesten ter ere van de Zusters was, zoals Z.H.E. de Apostolisch Vicarius zeide, de huldiging van de K.J.M. en de Zonnekinderen op Zaterdagmiddag in het Sint Martinusgesticht. Een grote kinderschaar in de bekende kleurrijke kleding van de organisatie vulde de binnenplaats. Weder waren velen opgekomen om deze huldiging mede te maken en ook de dames Wouters wilden ook dit kinderfeest niet missen. In haar mooiste kleren stonden daar ook de weesmeisjes van Santa Rosa en zij genoten intens.

Het feest kreeg al direct een aardig cachet door de mooi geschilderde programma's, die de genodigden ontvingen. Bij aankomst van Z.H.E. den Apostolisch Vicarius werd door de meisjes het „Wilhelmus" gezongen. Hierna opende Liesje Sprockel het kinderfeest met enkele woorden van dank tot de Zusters, die ook voor de Katholieke Actie en voor de Katholieke Jeugdbeweging zoveel over hebben. Namens de Zonnekinderen en de K.J.M. bood zij de komende hulde aan.

En toen begonnen de stukjes. Het een nog leuker dan het ander afgewisseld door muziek. Veelvervig en een lust voor de ogen was de boerendans der kinderen. Voor de pauze besloot de afdeling Wishi met een spreekkoor. Het laatste nummer van het programma was een keurige gymnastiekdemonstratie.

Na het gymnastiek-nummer dankte Mgr. P. I. Verriet O.P. in ontroerende woorden de aanwezige kinderschare, die van heinde en verre was opgekomen ter huldiging van de Zusters. „Mooi hebt gij gezongen, mooi gesproken en mooi gespeeld", sprak de Hoogwaardige Spreker en vergelijkt de kinderen met een ruiker bloemen: braaf en rein. „Mochten wij meer steun ontvangen van de zijde der ouders, mochten de ouders nog meer gaan inzien, het nut van de K.J.M. en Zonnekinderen. De dag, dat alle parochies van Curaçao haar eigen K.J.M.- en Zonnekinderen-afdeling zal hebben, ligt in niet al te ver verschiet. Daar zullen wij God dankbaar voor zijn. De mensen, die het nut niet begrijpen van de jeugdverenigingen, kennen Curaçao niet."

„Dierbare kinderen", vervolgde de Apostolisch Vicarius, „gij hebt een week lang de Zusters gehuldigd voor al hetgeen zij voor u gedaan hebben. Thans zullen wij de rollen omkeren en verzoek ik allen Zusters op te staan en in koor voor onze dierbare kinderen te bidden."

Hierna verhieven zich alle Zusters van haar stoelen en smeekten hardop met den Bisschop de Hemelse bescherming af van God en van de H. Maagd Maria.

Na dit kort gebed, dat de grote liefde tot uiting bracht van de Apostolisch Vicarius en de Zusters voor de Curaçaose jeugd, was het feest ten einde en drongen zich de drommen kinderen en andere aanwezigen door de smalle gang van het St. Martinusgesticht naar het Brionplein, vanwaar men zich verder verspreidde.

HET ZUSTERFEEST WORDT BESLOTEN.

Zoals het feest der jubilerende Zusters begonnen was, zo eindigde het ook met een kerkelijke plechtigheid, waarbij de Apostolisch Vicarius voorging. Gistermiddag had er in de stampvolle kapel van het Sint Martinusgesticht een plechtig lof van dankbaarheid plaats. Z. H. E. de Apostolisch Vicarius werd hierbij geassisteerd door Pastoor Clemens D. van der Looy O.P. en pater Athanasius Volk O.P. Pater Ireneaus de Bruyn fungeerde als caeremonarius. Het fraterskoor zong op schone wijze de gezangen. Onder het lof zong de Apostolisch Vicarius in wisselzang met het fraterskoor het Te Deum.

Deze eenvoudige plechtigheid was een waardig slot van het prachtige feest der Zusters. En geheel in de geest der Zusters was het einde zoals het begin een dankzegging aan God, tot Wien de Zusters alle lof en dankbaarheid terugbrengen.

VERENIGINGSNIEUWS.

K.C.S.: Olympia Jr. — Ajax Jr. 3—0; Scherpenheuvel Jr. — Tropials Jr. 0—0; Jong Bonaire — Athene niet doorgegaan.

Korfbal: Olympia — Devo 2—0.

KAMER VAN KOOPHANDEL.

Onderstaande firma's hebben zich tot de Kamer van Koophandel en Nijverheid gewend, met het verzoek hen in relatie te brengen met ex- of importeurs op Curaçao:

1. R. de Gorter — York Manor — 262 Jarvis Street — Toronto, Ont, Canada, zoekt relaties met importeurs van machinerieën, gereedschappen, electriciteitsartikelen, ijzerwaren, gegalvaniseerde platen, bouwmaterialen, geneesmiddelen, optische instrumenten, huishoudartikelen, papierwaren, enz.

2. G. Salomon Padial - Santiago - St. Domingo, zoekt relatie met importeurs van leder.

3. Maurice Casoetto - Albarellos 2182 - Martinez Prov. Buenos Aires - Argentinië, biedt zich aan als in- en verkoopagent.

4. W. Loewenthal - P.O.B. 1455 - Buenos Aires, zoekt een agent voor de volgende artikelen: chemicaliën, granen en zaden, voedingsmiddelen, essences, eetbare oliën en diverse andere artikelen, zoals glaswerk, geëmailleerde artikelen, toiletartikelen, enz.

5. Interatlantic Trading Corporation - 512 Fifth Avenue - New-York City, biedt zich aan als in- en verkoopsagent voor Curaçaose firma's.

6. Feedex - 2 Broadway - New-York City, zoekt relaties met agenten en exporteurs, speciaal voor bonen, erwten, linzen, zaden en visconserven.

7. Manoel Paiva - Rua da Vilarinha 913 - Porto - Portugal, zoekt relaties met een importeur van kurk en andere Portugese producten.

8. Manuel Segura - P.O.B. 26-Suc. 13 - Buenos Aires, Argentinië, wenst in relatie te treden met importeurs van uien, knoflook, en andere Argentijnse landbouwproducten.

Bij de Curaçaose Commissie Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd bestaan geen bezwaren tegen het aanknopen en tot nader order voortzetten van handelsrelaties met bovenstaande firma's. Goederen afkomstig uit bezet of vijandelijk gebied, mogen niet ge- of verkocht worden van en aan genoemde firma's.

Belangstellenden worden verzocht zich rechtstreeks met bovengenoemde firma's in verbinding te willen stellen. Verdere inlichtingen zullen desgewenst door den Secretaris der Kamer worden verstrekt.

LOF VOOR ONS COMITÉ IRENE.

„Knickerbocker Weekly" schrijft: Een onzer lezeressen heeft Curaçao bezocht en zendt ons een geestdriftige beschrijving over het werk, dat aldaar door het comité Irene wordt verricht.

„Dit comité", schrijft zij, „is onmiddellijk na de invasie van Nederland opgericht als onderdeel van het Rode Kruis met het doel, kledingsstukken te maken voor Nederlandse vluchtelingen of voor in nood geraakte Nederlanders, waar zij zich ter wereld ook mogen bevinden. Het materiaal voor onder- en bovenkleding wordt in het groot zo voordelig mogelijk gekocht. Men heeft een goed ingericht atelier en de beschikking over een electrische knipmachine, waarmee tientallen modellen tegelijk worden geknipt. Er zijn naaimachines en strijkijzers.

Het werk wordt zeer vakkundig verricht en men moet waardering hebben voor de vernuftige administratie, die de contrôle van de uitgegeven en terugontvangen werkstukken hoogst eenvoudig maakt. Dag in, dag uit, werken vele nijvere handen belangeloos aan pyama's, kinderjurken en jongenspakken. Het is begrijpelijk, dat men op Curaçao nooit breinaalden heeft gehanteerd.

Daarom is er thans iedere dag gelegenheid om brei-les te nemen. Er wordt gebreid voor de Nederlandse zeelieden en soldaten. Kisten vol wollen goederen zijn reeds naar Engeland gezonden. Men acht de grote hitte niet en heeft slechts een doel voor ogen: te werken voor nú en later, als Nederland weer vrij zal zijn, maar dan aan veel gebrek zal hebben. En om dit nobele werk en om de prachtige organisatie dwingt het Comité Irene onze bewondering af.

BOTICA'S.

Deze week hebben de volgende botica's de Zondag- en nachtdiensten:
Otrabanda: Centraal.
Punda: Wilhelmina.

Protestantse geestelijke bracht R.K. kerk in beweging.

Paus zegende.

Hitler belaagt het Christendom als geheel. Hij vervolgt niet deze of gene kerkelijke groepering van Christenen, maar allen. Meer dan ooit doet de kerkelijke verdeeldheid pijnlijk aan. Pijnlijk is het vooral voor de rooms-katholieken, wien kerkelijke eenheid zo ter harte gaat. In 1908 opperde een Anglicaans geestelijke Rev. Paul Francis Kort het plan om elk jaar een gebedsweek te houden voor dit doel. Hij koos als begin 18 Januari, wanneer het Latijnse gedeelte van de R.K. Kerk het feit herdenkt, dat Petrus zich te Rome vestigde als eerste Paus 1). Als einde nam hij 25 Januari, feest van Paulus' bekering.

Verschillende Pausen hebben het houden van deze week aanbevolen; ook onze plaatselijke Vicarius Apostolicus. **Een wereldcongres van Protestanten en dissidente Orthodoxen heeft in 1920 deze week ook officieel aanvaard.**

En in 1940 heeft een groep Anglicanen, die voor dit doel baden tussen Hemelvaartsdag en Pinksteren, besloten dit voortaan ook van 18—25 Januari te gaan doen. M.a.w. Katholieken, Protestanten, Orthodoxen bidden voor eenheid **en voor elkaar.** Natuurlijk zullen deze drie groepen kerkelijke eenheid anders beredeneren en ook anders verwachten. Misschien is het best te bidden en verder de verhoring en het „hoe" aan den Almachtige over te laten.

Op 18 Januari, gisteren, heeft zoals jl. Zaterdag reeds kort gemeld, het Christendom in zijn wijdste geledingen meer in het algemeen voor alle dwalenden en zoekers gebeden; vandaag, op 19 Januari, bidt de christenwereld voor alle Protestanten, op 21 Januari voor de Anglicanen, op **22 Januari, aanstaande Donderdag dus nogmaals in het bizonder voor alle Christenen van Amerika,** waar Protestanten, Katholieken en Orthodoxen van dit Gebiedsdeel dus ook onder vallen, op 23 Januari voor de Katholieken, voor wie het gebed van andersdenkenden toch zo welkom is, op 24 Januari voor de Joden en tenslotte op 25 Januari, feest van Paulus' bekering, voor de bekering van alle heidenen.

In totaal zijn er ong. 900.000.000 heidenen in de wereld, 400.000.000 katholieken, 180.000.000 dissidente Orthodoxen, 220.000.000 Protestanten, 250.000.000 Mohammedanen en ong. 15½ millioen Joden.

Hier volgt het gebed, zoals Katholieken en enkele groepen van Protestanten, o.a. Anglicanen, het bidden, elke dag:

Opdat allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in ons één zijn, teneinde de wereld gelove, dat Gij mij gezonden hebt (Joh. 17: 21). — Ik zeg U: Gij zijt Petrus — En op deze rots zal Ik mijn Kerk 2) bouwen (Mat. 16: 18a) — Laat ons bidden: Heer Jezus Christus, die tot Uw Apostelen gezegd hebt, de vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u; [illegible] geen acht op mijn zonden, doch op het geloof van Uw Kerk en gewaardig U Haar volgens Uw wil vrede en eendracht te verlenen, Die leeft en heerst God, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

1) Deze datum, evenals de volgende, zijn om andere redenen gekozen dan de herdachte feiten.

2) Statenvertaling zegt „Gemeente" i.pl.v. Kerk, doch bedoelt hetzelfde.

Uitgelaten viering van het Zusterfeest in Tweede District.

Districtmeester Schotborgh woont feesten bij.

Plechtige viering in de Kerk opgeluisterd door de zang van Meisjeskoor en Mannenkoor van Emile Maduro.

Een overweldigende menigte mensen stond gisteren in en rond de kerk van de H. Maria, waar de viering van het zusterfeest in het Tweede District gecentraliseerd was. De kerk, als het ware hoog op een terp gelegen, bood een allerfeestelijkste aanblik. Uit de verte kon men de vaantjes reeds zien wapperen. Een ereboog was opgericht voor de kerk. Reeds lang voor de kerkelijke viering zou beginnen, dromden de menigten rond de kerk, nieuwsgierig gadeslaand wat de drukte wel niet allemaal betekende. Daar tussen door bewoog zich Pastoor Anton Jozef Schipper O.P., die de genoden ontving en naar hun plaatsen geleidde. Anderen waren doende de laatste hand te leggen aan de voorbereidingen voor de Plechtige Heilige Mis, die weldra zou aanvangen. Zijne Hoogwaardige Excellentie de Apostolisch Vicarius was met Secretaris Pater Irenaeus de Bruyn O.P. aanwezig, verder waren daar verschillende andere Paters en Fraters, w.o. Frater Maria Radulphus. Deputaties van de Zusters van Breda (Hospitaal) en de Zusters van Schijndel (Pictermaai) zaten dicht opeen in de banken der genoden.

Een stoet engelen en leden van de feestcommissie schreed naar binnen om de jubilerende zusters naar haar plaatsen te geleiden. Zuster Marie Luciana en Zuster Marie Gratia waren er bij, toen de clergé uit de sacristie het altaar betrad. Celebrant was de Pastoor zelf, als diaken en subdiaken fungeerden respectievelijk de Paters Bertrandus Kranwinkel O.P. en Paulus Dominicus Grove O.P. Gezongen werd de schone mis van Wiegand. Verschillende koren verleenden hun medewerking. Het gemengde koor van Santa Maria was er, terwijl het welbekende mannenkoor van Emile Maduro, dat zich ook elders reeds een naam verworven heeft, medewerking verleende. Tevens waren daar de Solisten Frater Maria Canutus en de Heer Cornelis Sengers. Op het orgel speelde Organist Christiaan Hulsebosch. De plechtige H. Mis volgens het indrukwekkende ritueel van de Predikbroeders ontrolde zich vervolgens voor de ogen van de talloze aanwezigen, waaronder vele comité leden en andere vooraanstaande personen. De Pastoor heette voor de H. Mis de aanwezigen hartelijk welkom in een warm en bewogen speechje, waarin hij tevens zijn gelukwensen aan de zusters aanbood. De H. Mis werd door tallozen medegevierd. Ruim anderhalf uur duurde deze indrukwekkende plechtigheid. Behalve de Mis werd nog gezongen de „Jubilate" van Aiblinger en de „Laudate" van Ruygrok.

Districtmeester Herman Bernard Cornelis Schotborgh was reeds vroeg aanwezig om door zijn persoonlijke aanwezigheid het feest luister bij te zetten en te getuigen van de respecten van de zijde der autoriteiten voor dit heugelijk feit.

Na het einde van de plechtigheid schreden de jubilerende zusters begeleid door de leden van het feestcomité en de engeltjes weer naar buiten, waar de Band van Scherpenheuvel terstond inzette. In de club van de parochie was het reeds terstond een vechten om een plaats te verkrijgen. Niet alleen binnen het gebouw, maar zelfs in de raamkozijnen en daarbuiten hingen en stonden de mensen. In de clubzaal werd een receptie gehouden, waarbij allereerst twee als nonnekens geklede meisjes haar hulde aanboden, en vervolgens de Heer **Julio Martinus Carolina** in het Papiaments een redevoering hield. De spreker memoreerde eerst het feit van 'e aankomst der zusters en bood vervolgens zijn hartelijke gelukwensen aan de Soeurs. De Heer Carolina was overtuigd, dat alle aanwezigen met hem zouden instemmen, wanneer hij als lid van het spontaan gevormde feestcomité namens alle bewoners deze hulde bracht. Na enige muziek sprak ook de Heer **Hiacinto Stekman**, die in het Nederlands een rede hield. „Niet alleen namens alle goede mensen, maar ook namens de zondaars bied ik u hartelijk onze gelukwensen aan", aldus de spreker, die zijn levendige rede kracht bijzette door een nog levendiger mimiek.

Een toneelstukje o. l. v. **Rosalina Wiliams** besloot deze receptie, die tegen het einde zo druk bezocht werd, dat bijna geen plaats meer over was voor de toneelspelers zelven.

De autoriteiten en andere genodigden werden vervolgens onthaald in de verschillende zalen en vertrekken van de pastorie.

De avond.

Gisteravond werd het feest der Zusters in de Parochie Santa Maria voortgezet. Het clubhuis, dat niet zo ruim is, bood den mensen die in enormen getale waren opgekomen geen plaats. Ontelbaren moesten met een staanplaats op de gaanderij of met een hangplaats in een raamkozijn tevreden zijn. Aanwezig waren o.a. Pastoor Anton Jozef Schipper O.P., de Districtsmeester van het 2e District, de heer Schotborgh, een groot aantal Paters en Zusters.

Pastoor Schipper opende de avond met een kort welkomstwoordje, waarin hij wees op de verdienstelijke arbeid van de Zusters van Roosendaal voor de parochie Santa Maria. De pastoor gewaagde van de liefde van de bevolking voor de Zusters en het enthousiasme, dat er onder de mensen heerste ter viering van het feest der Zusters. „Dit is geen werk van den pastoor", sprak hij verder, „doch het werk van de kinderen, wien geen moeite en opofferingen te groot waren om den Zusters een aangename avond te bereiden." De korte toespraak vond grote bijval bij het publiek.

Op het toneel verschenen toen enige meisjes van de Nijverheidsschool van de parochie, die een driestemmig lied „De Feestklok" zongen. Allen in de zaal zongen uitbundig mede.

De aardige **Grisilta Latina** stak daarna een zeer mooie speech af. In naam van haar clubgenoten dankte zij de Zusters voor alles wat zij Santa Maria gedaan hebben. „Wij hebben ons best gedaan", sprak zij, „om op een eenvoudige wijze onze dankbaarheid te tonen. Mag ik hierbij tevens danken den pastoor van onze parochie, den districtsmeester, den heer Schotborgh, Mejuffrouw Stefenita Argus, den heer Emilio O. Maduro en Mejuffrouw Rosa de Mey, die zich alle moeite getroost hebben om deze avond te doen slagen. Eerwaarde Zusters, moge de goede God U kracht en gezondheid geven om te werken voor onze Curaçaose missie met dezelfde moed en energie, die gij steeds aan de dag gelegd hebt." Een enthousiast handgeklap viel haar ten deel.

Het dansnummer ontbrak ook niet op het programma door een drietal paartjes, die bewezen, dat men op Santa Maria niet vreemd op de dansvloer is.

De clubdames zongen daarna „Nos tera ta baranca" (het Curaçaose volkslied), dat door de gehele zaal staande werd meegezongen.

De heer Emilio O. Maduro, de grote promotor van het feest, hield daarna een zeer mooie rede „niet als iemand, die de gave bezit van welsprekendheid, doch als een eenvoudige leerling van de Zusters van Roosendaal." Zelf heeft de spreker mogen ondervinden de offergeest en liefde van deze Zusters.

Door deze gaven is het niet vreemd, dat het Curaçaose volk de Zusters bij haar eeuwfeest wil huldigen. Moge God haar sterken in haar zware arbeid tot glorie van ons volk, zoals Hij gedaan heeft gedurende de 100 jaren, die wij thans gedenken.

Een klein toneelstukje werd opgevoerd door de gezusters Virgilia en Maricnita Josefina (Ma Toja en Ma Tina), waarin twee slavinnen elkaar de aankomst der Zusters mededelen. De Zusters werden zeer mooi voorgesteld door een zestal meisjes. Vooral de kundige handen, die de zusterkleren vervaardigd hebben, verdienen alle lof. Het stukje zelf was typisch Curaçaos en werd zeer mooi gespeeld. Mocht de parochie van Santa Maria overgaan tot het oprichten ener toneelvereniging, dan heeft zij in de dames Josefina reeds twee zeer goede krachten.

Een treffend moment was het ook, toen een geschenk in de vorm van een schip, waarop stond „Maria en Jacoba" door Lunita de Mey den Zusters werd aangeboden.

Het feest liep zo langzaam ten einde en Pastoor Schipper beklom te tweeden male het podium om in naam der Zusters te bedanken voor deze gezellige avond. De spreker dankte den Districtsmeester, die zelf lid is van de feestcommissie en alles gedaan heeft voor de viering van dit feest. Hij dankte den heer Schotborgh voor de belangstelling getoond zowel des morgens als 's avonds. Pastoor Schipper dankte tevens den heer Maduro, wien geen moeite te veel was, den werklieden, die het toneel gemaakt hebben, der band van de V.K.C. onder de kundige leiding van den heer **Jose Marcel Veeris** die de avond met passende muziek opluisterde. Hij dankte tevens het publiek voor de betoonde belangstelling en hulpvaardigheid en zei, dat de Zusters de parochianen, evenals zij haar, zullen gedenken in haar gebed.

Staten van Curaçao

vergadering op Donderdag, den 22n. Januari 1942, des avonds te 8 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

1. Ingekomen stukken.
2. Ontwerp-landsverordening tot wijziging en aanvulling van de Ziekteregeling 1936" (P. B. 1941 No. 2) (1941-1942-7).
3. Ontwerp-landsverordening tot bekrachtiging van de regeling, vervat in het besluit van den Gouverneur van Curaçao van den 23sten December 1940 (P. B. 1940 No. 145) houdende bepalingen om den rechter de gelegenheid te geven dadelijke uitwinning naar aanleiding van geldelijke moeilijkheden tengevolge van de tegenwoordige buitengewone omstandigheden te voorkomen (Uitwinningsregeling 1940") (1941—1942—30).
4. Ontwerp—landsverordening tot bekrachtiging van de regeling vervat in het besluit van den Gouverneur van Curaçao van den 16den September 1941 (P. B. 1941 No. 108), tot wijziging en aanvulling van het besluit van den 2den September 1939 [P. B. 1939 No. 80], regelende het verbod van uitvoer van levensmiddelen en huishoudelijke artikelen, in Curaçao aanwezig, zooals gewijzigd bij besluit van den 16den October 1939 (P. B. 1939 No. 108) (1941—1942—38).

De Griffier,
G. J. FERGUSON.

146

WERELDNIEUWS.

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN WASHINGTON.

Het communiqué van het Noordamerikaanse Departement van Oorlog, gebaseerd op berichten, die tot 13 uur E.S.T. ontvangen werden, luidt als volgt:

„**1. De Philippijnen:** De vijandelijke druk op de Amerikaanse en Philippijnse posities op het Batan-schiereiland is verminderd. De gevechtsoperaties, welke de laatste dagen zeer actief waren, zijn grotendeels afgenomen. Herhaalde vijandelijke aanvallen werden afgeslagen. Verschillende scherpe schermutselingen om onze posities te herstellen hadden succes. 4 Vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten door onze troepen gedurende de laatste 24 uur. In zijn boodschap aan het Departement van Oorlog prees Generaal MacArthur op warme wijze de troepen onder zijn commando voor hun moed en vastberadenheid.

6 Weken van harde gevechten hebben veteranen gemaakt van de soldaten van het Philippijnse leger. Hun training in de moeilijke school van echte gevechten heeft hen standvastig gemaakt en hun initiatief en vindingrijkheid ontwikkeld.

Zij eisen een dure prijs van elke Japanse aanval. Generaal MacArthur rapporteert, dat alle Regeringsposten in de bezette gebieden van de Philippijnen door de Japaners zijn overgenomen. De kantoren van het Gemenebest zijn gesloten en Filipino-rechters hebben opdracht gekregen geen zaken te behandelen.

Strenge militaire maatregelen worden genomen door invaderend leger. Er is niets te melden van de andere gebieden" (Washington, (AP) 18.1).

WAT DOMEI ZEGT.

Een radiobericht van het Japanse agentschap Domei deelde mede, dat een Japanse gemechaniseerde colonne zich op 35 mijl bevindt van Singapore. Verder werd gezegd, dat het eiland 's morgens 3 maal door Japanse vliegtuigen werd aangevallen en dat de Britse luchtmacht op Malakka gereduceerd is van 500 tot minder dan 50 vliegtuigen door Japanse actie (Londen, (AP) 18.1).

BRITTEN IN SINGAPORE IN MILITAIRE DIENST GEROEPEN.

Alle Europese mannelijke Britten onder de leeftijd van 41 jaar kregen de opdracht zich op Woensdag op te geven voor militaire dienst, tenzij zij reeds dienst doen in de strijdkrachten (Singapore, (AP) 18.1).

JAPANSE VOORTGANG OP MALAKKA.

Een Domei-bericht uit Tokio deelt mede, dat de Japanners zich op minder dan 25 mijl bevinden van Singapore met de verovering van Besat, 25 mijl ten Westen van Johore Bahru. Een ander Domei-bericht deelt mede, dat 20.000 Britse soldaten „volledig zijn omsingeld door Japanse strijdkrachten, die zijn gezwenkt naar de achterhoede van de Britse posities rond Johore Bahru, waardoor de spoorlijnen werden afgesneden, die naar Singapore leiden. DNB, dat een bericht uitzond — afkomstig uit Japanse bronnen —, zeide, dat „de slag voor het uiteindelijk bezit van Malakka en de verovering van Singapore begonnen is." Het nieuwsagentschap zeide, dat de beslissende botsing zal komen in het gebied van Johore Bahru (Londen, (AP) 19.1).

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN SINGAPORE.

„De vijand heeft de druk volgehouden op alle fronten. In Muar is de vijand erin geslaagd met enkele troepen in Zuidelijke richting door te dringen in de kunststrook en er is enige terugtrekking geweest van onze troepen om deze beweging tegen te gaan. Hedenmorgen voerden vliegtuigen van het Verre Oostelijke Commando hevige bombardements- en machinegeweeraanvallen uit op concentraties van vijandelijke transporten op de weg in het gebied van de rivier Muar. Schepen en sloepen werden ook gebombardeerd en met machinegeweervuur beschoten.

Bij deze operaties werden onze vliegtuigen aangevallen door vijandelijke gevechtsvliegtuigen, die op hun beurt onderschept werden door onze gevechtstoestellen. Bij de daaruit voortvloeiende gevechten werd een vijandelijk vliegtuig vernield en een ander mogelijk vernield, terwijl er nog een beschadigd werd. 3 Van onze vliegtuigen worden vermist. Het is thans bevestigd, dat bij de vijandelijke luchtaanval van kisten op Singapore een vijandelijk vliegtuig werd neergeschoten behalve de twee, die gisteren werden genoemd. Ongevallen door de luchtaanvallen van gisteren bedragen volgens de tot nu toe gerapporteerden: 56 doden en 135 gewonden. Het merendeel daarvan bestaat uit burgers" (Singapore, (AP) 19.1).

ONGELOFELIJK.

De Vrije Franse strijdkrachten weigerden commentaar te leveren op de berichten, dat Vrije Franse tropedojagers 2 As-schepen hebben veroverd te Santa Isabel. Zij zeiden slechts: „Het schijnt ongelofelijk" (Londen, (AP) 17.1)

NEDERLAND.

DR. VAN MOOK VOOR DE RADIO.

Hubertus van Mook zal hedenavond over station WABC spreken, onder auspiciën van het „Institute for Pacific Relations" (New York, G.P.D. 19.1).

HET ECONOMISCH LEVEN ZWAAR GETROFFEN.

De oorlog heeft uiteraard ernstige gevolgen voor het economische leven. Zo deelt het Nieuws van de Dag mede, dat op zijn minst 77 procent van al het personeel der handelsbedrijven in militaire dienst is (Batavia G.P.D. 19.1).

ONDERSCHEIDINGEN.

Het vliegerkruis is verleend aan luitenant-vlieger R. Jacobs; het bronzen oorlogskruis aan onderluitenant-piloot C. A. Vonck. Jacobs bleef doorvechten toen zijn beide mede-piloten zwaar gewond waren. Vonck vocht met goed resultaat tegen een overweldigende vijandelijke overmacht (Batavia, G.P.D. 19.1).

SABOTAGE?

De Nederlandse tanker „Indian Reefer", die gekocht was door de Argentijnse regering, is in de haven van Buenos Aires gedeeltlijk uitgebrand. Er zijn meer van zulke scheepsbranden geweest. Men denkt aan sabotage (New York, G.P.D. 19.1).

DE ORANJE THEE.

De N.S.B.-pers in Nederland maakt vol trots melding van het feit, dat de N.S.B. oranje pakjes sigaretten zoals door de Raf boven Nederland zijn uitgestrooid, heeft doen namaken en verkopen, welk bedrag 30.000 gulden voor de N.S.B.-kas heeft opgeleverd. Maar men ziet hier intussen uit welke waarde in Nederland aan deze pakjes wordt gehecht (Londen, G.P.D. 19.1).

INDIE VOERT OORLOG

HET COMMUNIQUÉ VAN BATAVIA.

Het Militaire communiqué van gisteren, Zondag, luidt als volgt: „Medan werd wederom aangevallen, ditmaal door 13 bommenwerpers, die 8 bommen wierpen, waarvan enkele neerkwamen op het gebouw van de golfclub. Er waren geen doden of gewonden te betreuren.

Zaterdagmorgen deden 7 Japanse bommenwerpers een aanval op een vliegveld op Midden-Sumatra, er werd enige schade aangericht, 9 mensen werden gedood en 40 gewond.

In Ambon waren verschillende luchtalarms en daar werd een aanval door 4 bommenwerpers gedaan, die geen schade veroorzaakte en evenmin doden of gewonden eiste. 9 bommenwerpers en 6 gevechtsvliegtuigen deden een aanval op de omgeving van Balikpapan, een lichtschip werd beschadigd. 3 Bommenwerpers deden een aanval op Sabang, zonder ernstige gevolgen". (Batavia, G.P.D. 19.1).

* * *

De Duitse radio deelde echter op propagandistische wijze reeds mede, dat Japanners geland zouden zijn op het Nederlands Indische eiland Ambon, waar zich een Nederlandse vlootbasis bevindt. De haven en de hoofdstad zouden door de Japanners zijn bezet na een korte weerstand overkomen te zijn (Londen, (AP) 18.1).

HET SCHITTEREND MOREEL DER INDISCHE TROEPEN.

Officiële kringen zeggen, dat de Nederlands Indische troepen een schitterend moreel vertonen en vele daden van heldenmoed verrichten. De Japanse luchtaanvallen veroorzaken over het algemeen niet veel schade en de doden en gewonden vallen meestal, wanneer de burgerij de voorgeschreven voorzorgsmaatregelen niet voldoende in acht neemt.

Men is ervan overtuigd, dat het den Japanners zeer grote verliezen zal kosten om enige winst te maken. Men gelooft algemeen, dat de Japanners zullen trachten in het Oostelijk deel van de Archipel aan land te komen, teneinde Singapore te omsingelen en de verbinding tussen Nederlands Indië en zijn bondgenoten te verbreken. Men wijst erop, dat ondanks de haast, die de vijand hiermee heeft, de snelheid van zijn aanval op alle fronten aanmerkelijk is vertraagd. De pers is vol lof voor de houding van generaal Mac Arthur en zijn leger op de Philippijnen. De Japanners verspillen biezonder veel materiaal. Zo wierpen zij meer dan honderd bommen op een enkel gebouw in de oerwouden van Sumatra, klaarblijkelijk in de (onjuiste) veronderstelling, dat dit een militair gebouw was (Batavia, G.P.D. 19.1).

DE VERDELING DER OORLOGSBIJDRAGEN.

Het Nederlands Indische gouvernement heeft alle burgerlijke oorlogsdiensten onder één coördinerend bestuur geplaatst, welk bestuur zich ook zal belasten met de inzameling en verdeling van alle vrijwillige oorlogsbijdragen (Batavia, G.P.D. 19.1).

Conferentie te Rio.

VOORSTEL VAN CHILI.

Gemeld wordt, dat Chili op de Conferentie een permanente patrouillering heeft voorgesteld van de Amerikaanse wateren door de Noordamerikaanse Marine nadat de relaties tussen de Amerikaanse Republieken en de As worden afgebroken. Het Chileense voorstel omvat, dat de Chileense waterzones onder de patrouillering vallen (Rio de Janeiro, (AP) 17.1).

DE ONTWIKKELINGEN IN RIO.

Terwijl de Argentijnse houding nog niet geheel bekend is trof de conferentie voorbereidingen voor de debatten over de resolutie om de relaties met de As af te breken. De algemene opinie is, dat Argentinië en misschien Chili, zich zullen stellen tegenover het breken met de As. Ruiz Guinazu deelde echter aan den correspondent van de Associated Press mede, dat het onmogelijk is te zeggen of het voorstel bevredigend of onbevredigend zal zijn, bezien van het Argentijnse standpunt. Hij legde deze verklaring af na de serie conferenties van gisteren, o.a. met Aranha, Welles, Rossetti en Concheso van Cuba. Het laatste onderhoud wordt van betekenis geacht, aangezien Concheso bekend maakte vastbesloten te zijn op energieke wijze de eis te zullen uitspreken voor een verenigde steun aan de resolutie, wanneer de conferentie die in overweging zou nemen. De zitting begint om 10.30 uur.

Ruiz Guinazu en andere Argentijnen weigerden het bericht te bevestigen of te ontkennen, dat Argentinië een tegenvoorstel heeft. Van ingelichte zijde wordt gemeld, dat de As zware druk uitoefent om de ABC-landen ervan af te houden de relaties te verbreken. In verband daarmede werd eraan herinnerd, dat de Chileense zegsman onlangs zeide, dat Japan het verbreken der relaties zou beschouwen als een oorlogshandeling. De houding van Brazilië wordt echter als ongeschokt beschreven en men zegt, dat dit land zich bij de 18 andere gevoegd heeft in de pogingen om Argentinië over te halen tot hun standpunt. (Rio de Janeiro, (AP) 19.1).

ALLERLAATSTE NIEUWS

Het Nederlandse communiqué van Batavia deelt mede, dat de Japanners luchtaanvallen hebben ondernomen op de oliehaven Balikpapan alsmede op het eiland Sabang nabij het Noordelijke punt van Sumatra. Het lichtschip nabij Balikpapan werd beschadigd.

Britse critici der Regering vroegen om debatten in het Parlement over de nederlagen van Groot-Britannië in het Verre Oosten in verband met Churchills plan om de verklaring over de oorlogsstrategie mogelijk een week uit te stellen.

Een Britse militaire commentator deelde mede, dat de Britse terugtrekking van het gebied aan de rivier Muar op Malakka de Japanners gebracht heeft tot een punt op ongeveer 100 mijl van Singapore. Hieraan voegde hij toe, dat er in Londen geen bevestiging is van de bewering van Domei, dat de Japanners zich op 25 mijl van Singapore bevinden.

In het Zuiden van Burma hadden enkele schermutselingen plaats tussen Britse en Japanse troepen bij Myitta, een dorp op ongeveer 25 mijl ten Oosten van Tavoy en ongeveer halfweg naar de grens van Thailand, 140 mijl van Bangkok.

Ongeveer een half bataljon Japanners viel de Britse positie te Myitta aan op 15 Januari, doch volgens de laatste Britse berichten wordt de situatie voor de Britse verdedigers gunstiger.

Uit Rome worden veranderingen gemeld in het Italiaanse Hoofdcommando.

Generaal Mario Roatta, Hoofd van de Legerstaf, wordt vervangen door Generaal Vittorio Ambrosio, thans Commandant van het 2de leger.

Caïro meldt, dat bij de bezetting van Halfaya 2 Italiaanse Generaals werden gevangen en een Duitse majoor, genaamd Bach. Het volledig aantal gevangenen is nog niet bekend. Tot nu toe werden 48 Duitse officieren en 1.770 Duitsers van andere rang geteld alsmede 173 Italiaanse officieren en 2.784 van andere rang. In de situatie ten Oosten van El Agheila hadden geen veranderingen plaats.

De Stockholmse correspondent van de „Neue Züricher Zeitung" deelde mede, dat de kerken in Kaunas, Litthauen, zijn gesloten in verband met gevallen van typhus, die zich hebben voorgedaan.

Nederlanders in Zuid-Amerika

Buenos Aires is het middelpunt van de oorlogshulp aan Nederland.

Van de werkzaamheden van de over geheel Zuid-Amerika verspreid wonende Nederlanders in verband met de oorlog dringt over het algemeen weinig in het openbaar door. Zij wonen ver en verspreid, en behalve in het Noorden van Zuid-Amerika, waar de K.N.S.M. het verkeer handhaaft, liggen de Zuidamerikaanse landen sedert de diensten van Koninklijke Nederlandse Lloyd en Rotterdam — Zuid-Amerika-Lijn (Van Nievelt Goudriaan) gestaakt zijn, buiten de Nederlandse verkeerslijnen. Nu en dan hoort men van een bijdrage voor het Prins Bernhard-Fonds, in Londen—onlangs, op de verjaardag van Prinses Juliana, 500 Pond Sterling uit Buenos Aires alléén — maar óf en wát door onze landgenoten ginds gedaan wordt, is over het algemeen bitter weinig bekend. Toch hoorde het bekend te worden. We zullen aan het hierboven terloops vermelde voorbeeld een kleine aanvulling toevoegen: sedert de invasie heeft de Nederlandse kolonie in Argentinië alléén reeds over de 77.000 pesos voor het Prins Bernhard-Fonds bijeengebracht en daarvan ongeveer 75.000 pesos afgedragen in Londen. Enige biezonderheden over wat de Nederlanders in Zuid-Amerika doen, zijn dus stellig belangwekkend:

Argentinië is een voorname Zuidamerikaanse Staat.

Het spreekt vanzelf, dat, waar in Argentinië de Nederlanders talrijker zijn dan in de andere Zuidamerikaanse Republieken, het zwaartepunt van de Nederlandse oorlogshulp in Buenos Aires ligt. Dit geldt trouwens niet alleen voor Nederlandse aangelegenheden: Buenos Aires is nu eenmaal de hoofdstad van Zuid-Amerika en de enige hoofdstad, welke eventueel geneigd zou kunnen zijn deze te bestrijden, is Rio de Janeiro, dat echter minder voor de leidende rol in Zuid-Amerika in aanmerking komt, gezien het taalverschil: het enige Portugeessprekende land kan kwalijk al de andere Spaans-sprekende landen leiden.

In Argentinië moeten een driedubbend Nederlanders wonen; bij de leidende organen der Nederlandse kolonie in Buenos Aires zijn er zo ongeveer tweeduizend bekend. Het grootste gedeelte daarvan werkt in Buenos Aires en woont daar of in de voorsteden van Buenos Aires. Andere centra van Nederlandschap in Argentinië bevinden zich in Comodoro Rivadavia, op de Patagonische kust, waar de „Bataafse" grote petroleumvelden heeft en, na de staatspetroleum-onderneming, de grootste olie-maatschappij in Argentinië is. Een derde kern is te vinden in het stadje Tres Arroyos, op acht uur sporens van Buenos Aires, dicht bij de Atlantische Oceaan gelegen: hier is een groep Nederlandse boeren woonachtig, welke met mannen, vrouwen en kinderen een 200 zielen sterk is. De rest van de Nederlanders woont het gehele land door verspreid, tot in de afgelegenste plaatsen.

De mensen in de drie genoemde groepen zijn op alle mogelijke gebied georganiseerd en waren dat reeds vóór de invasie van ons land. In Comodoro Rivadavia, waar alles petroleum is — ofschoon in het achterland daarvan tal van Zuidafrikaanse, Nederlands-sprekende Zuidafrikaanse schapenboeren wonen, welke echter weinig contact met de Nederlanders hebben — is ook de organisatie een olie-organisatie: er is een club, de „Diadema"-Club (de „Bataafse" heet hier „Diadema"), welke voor de gehele organisatie zorg draagt.

De Nederlandse boeren te Tres Arroyos zijn allen gereformeerd, hebben een eigen kerkje, een eigen dominee, en een eigen schooltje met een Nederlandsen onderwijzer: het schooltje speelt een aanvullende rol bij het Argentijnse school-onderwijs. Op economisch gebied hebben de mensen een coöperatieve landbouwvereniging en bovendien kerkelijke organisaties en een jongemannen-vereniging en een jongevrouwen-vereniging enz.

Beide, zowel Comodoro Rivadavia als Tres Arroyos, beschouwen echter Buenos Aires als hun centraal punt en werken veel met hun landgenoten aldaar mee.

In Buenos Aires.

In Buenos Aires zit al sedert vijftig jaar een flinke groep Nederlanders. Velen zijn er gekomen, toen grote Nederlandse aannemers haven-, bagger-en kanalisatie-werken voor de Argentijnse regering uitvoerden en administratief, technisch personeel en zelfs arbeiders meebrachten; anderen zijn later gekomen, toen de Nederlandse handel en scheepvaart op Argentinië zich uitbreidden; de laatste groepen zijn, ten slotte, die van de grote Nederlandse industriële ondernemingen, welke sedert jaren in Buenos Aires gevestigd zijn: in de eerste plaats natuurlijk de „Diadema", alias „Bataafse", met grote kantoren in de city, en een grote raffinaderij met woningen voor personeel eigen sportterrein, eigen club enz. in de havenstreek; dan Philips met eigen fabriek en talrijk Nederlands personeel.

Reeds voor de oorlog hadden de Nederlanders hier, naar gezegd, hun organisaties van verschillende aard: de Nederlandse Kamer van Koophandel te Buenos Aires; de Nederlandse Vereniging: de Vereniging van Weldadigheid „Koningin Wilhelmina-Fonds" enz. De Gereformeerden hebben een kerk, voorlopig nog gehuurd, maar aan een eigen kerkgebouw wordt gewerkt; de Katholieken behoeven, in een Katholiek land, geen eigen organisatie, maar enige Nederlandse paters van het Heilige Hart — onder dezen de bekende Rotterdamse pater Van Rixtel, vroeger in Rotterdam bekend als „de apostel der zeelieden" — houden het contact tussen de Katholieke Nederlanders levendig. De Nederlanders hadden hun eigen blad, „Nederland", opgericht op 31 Augustus 1921 en dus reeds 20 jaar oud, vroeger een maandblad, thans een weekblad.

Met de invasie van ons land was de Nederlandse kolonie als een bijenkorf, waarop men een steen heeft geworpen: tal van leden der Nederlandse kolonie, die voor hun zaken uitsluitend of hoofdzakelijk op Nederland waren aangewezen, moesten omschakelen, zonder aanvankelijk veel te vinden waarop om te schakelen was. Maar het heeft niet veel doel hier op deze omstandigheden te wijzen — zij waren dezelfde, de gehele wereld over. Gewezen zij dus alleen op de uitwerking, welke de invasie op het gemeenschapsleven had.

De bestaande organisaties bleven voortwerken, maar zagen haar werkzaamheden door de oorlog gewijzigd. De Kamer van Koophandel bijv., die haar leden afgesneden zag van het moederland, stelde zich in verbinding met de Nederlandse Kamers van Koophandel in de overzeese gebieden en in den vreemde, hun voorstellende dat de leden der verschillende Kamers van Koophandel zouden trachten onderling zaken te doen; dit heeft in verscheidene gevallen tot practische resultaten geleid.

Gezien het feit, dat in de Nederlandse kolonie door het uitbreken van de oorlog werkloosheid ontstaan was, voegde zij een plaatsingsbureau aan haar werkzaamheden toe. Het ontstaan van werkloosheid noopte ook de Vereniging van Weldadigheid tot grotere activiteit, aangezien op haar een groter beroep gedaan werd. De Nederlandse Vereniging, ten slotte, besloot, een gedeelte van haar inkomsten af te staan voor hulp aan steunbehoevende landgenoten.

Vele comité's werden opgericht.

Naast de bestaande organisaties ontstonden voorts nieuwe, welke direct op oorlogshulp en de gevolgen van de oorlog ingesteld waren. Als overal begon het met naast elkaar werkende organisaties van verschillende aard, welke ten slotte verenigd werden tot het „Algemeen Comité Nederland", met de volgende onderafdelingen:

Het „Prins Bernhard-Fonds", dat gelden inzamelt voor het centrale lichaam van diezelfde naam in Londen, en over welks succes wij reeds spraken.

Het Dames-Comité, dat klederen vervaardigt, breit, en één maal per week in een zaal afgestaan door het grote Harrods-warenhuis, bijeenkomt om te werken, huiswerk in ontvangst te nemen, enz. Het heeft reeds verscheidene malen grotere hoeveelheden kledingstukken naar Londen gestuurd en toen mevrouw Van Kleffens, tijdens het bezoek der ministers aan Indië, daar dcor de bladen geïnterviewd werd over resultaten van dit soort werk, door de Nederlandse vrouwen in de gehele wereld gedaan, vergat zij niet één afdeling in het biezonder te noemen wegens hoeveelheid en qualiteit van werk: het Dames-Comité te Buenos Aires.

Het „Comité van Drie", een comité dat hulp verschaft aan plaatselijke landgenoten, die ten gevolge van de oorlog tijdelijk in moeilijkheden zijn geraakt, maar niet in aanmerking komen voor ondersteuning door de Vereniging van Weldadigheid.

Het Saamhorigheids-Comité, dat tot taak heeft te zorgen voor het handhaven der saamhorigheid in de Nederlandse kolonie en tevens het onderzoeken van gevallen van slecht of twijfelachtig Nederlanderschap, welke onder zijn aandacht worden gebracht.

„De Smeltkroes", organisatie, welke oude metalen, papier enz., verzamelt en ten bate van oorlogswerk verkoopt.

„Het Comité voor de Zeelieden", comité, dat zich ten doel stelt te zorgen voor de ontvangst van en het geven van ontspanning aan schepen, welke Argentijnse havens aandoen. Dit comité ontvangt de schepen bij hun aankomst, brengt aan de bemanning kleine huiselijke geschenken, nodigt de mensen uit tot autotochtjes, gezellige bijeenkomsten enz.

Een comité, „Hollandse veiling" genaamd, verzamelt voorwerpen van waarde, kunstvoorwerpen, juwelen enz., om deze op gezette tijden te veilen en de opbrengst voor oorlogsdoeleinden te besteden.

Het „Algemeen Comité Nederland" heeft vertegenwoordigers in het te Buenos Aires werkende Intergeallieerde Propaganda-Comité, dat de wijdse naam van Intergeallieerd Coördinatie-Comité" voert, draagt bij in de kosten daarvan en helpt mede aan het verdedigen van de geallieerde zaak in Argentinië door eigen publicaties, in de locale Pers, door radio-omroepen, enz.

Daarnaast doet het door zijn propaganda-comité eigen propagandistisch werk, gedeeltelijk in het Nederlands, in samenwerking met het weekblad „Nederland", gedeeltelijk ook in het Spaans, ter verspreiding onder de Spaans-sprekenden. Onder zijn publicatie noemen wij een vertaling van het bekende werkje „Parachutes over Nederland" van Leonard Mosley, dat door dit comité in grote oplage over geheel Zuid-Amerika verspreid is, en een werkje, verschenen in het Spaans, als extra-uitgave van het weekblad „Nederland", onder de titel van „Los Paises Bajos". Dit verscheen op 10 Mei 1941 in een oplage van 20.000 exemplaren, en is gratis verspreid in Argentinië en andere landen van Zuid-Amerika. Het bevat voorreden van den Nederlandsen gezant te Buenos Aires, P. E. Teppema (over ons Koningshuis en onze regering); van den consul der Nederlanden te Buenos Aires, H. H. van Waveren (over de schade, welke de Zuidamerikaanse landen in hun handel lijden door uitschakeling van Nederland als afnemer hunner producten) en door den voorzitter van het locale comité „Neêrlands Vrijheidsdag", mr. P. W. Rost Onnes (over het werk, dat Nederlanders in den vreemde thans doen). De overige text, van de hand van Chr. van Balen Jr., redacteur-uitgever van het weekblad „Nederland", bevat een beknopt overzicht van de tragische invalsdagen; van de rechtspositie der Nederlandse regering te Londen en de Nederlandse overzeese gebieden, benevens een overzicht van wat de Nederlanders in de overzeese gebieden en het buitenland thans doen in verband met de oorlog.

Vermeld zij ten slotte een uitgave in het Nederlands onder de titel „De Vijf Tragische Dagen van Nederland", samengesteld uit Perscommuniqué's der Nederlandse regering, gepubliceerd enkele maanden na de invasie.

Over de afdeling van „Neêrlands Vrijheidsdag" hebben we niet dan terloops gesproken — het spreekt vanzelf, dat deze bestaat, met onderafdelingen te Comodoro Rivadavia en Tres Arroyos, en de Nederlanders bijeenroept op de daarvoor aangewezen dagen.

Een woord, ten slotte, over het weekblad „Nederland". Onmiddellijk na de invasie kondigde de redacteur-uitgever van dit op 31 Augustus 1921 opgerichte blad zijn voornemen aan om het van maandblad uit te breiden tot weekblad: hij ondervond daarbij de volle morele steun van de Nederlandse autoriteiten te Buenos Aires en de bestaande verenigingen en comité's en in korte tijd had het blad, oorspronkelijk een soort familie-orgaan voor de Nederlanders te Buenos Aires, zich uitgebreid tot nieuwsorgaan van de Nederlanders, eerst in geheel Argentinië, toen in de andere landen van Zuid-Amerika. De grote afstanden in dat werelddeel en de daardoor veroorzaakte vertraging, waarmede de lezers het blad in vele gevallen ontvangen, hebben ten gevolge gehad, dat de lezerskring dunner wordt in evenredigheid tot de afstand van Buenos Aires: in het Noorden van Zuid-Amerika vallen onze landgenoten dichter onder het bereik van de Curaçaose Pers en „Dagblad Amigoe di Curaçao" telt dan ook vele abonnees in de meeste Zuidamerikaanse landen. Maar er is toch geen land van Zuid-Amerika, waar het blad „Nederland" niet een lezerskring heeft.

Het bevat de berichten van „Aneta" en die van de Indische Regeringspersdienst, welke het beide per luchtpost ontvangt, respectievelijk uit New York en Batavia; nieuws uit de verschillende Nederlandse kolonies in Zuid-Amerika en officiële publicaties van de gemeenschapsorganen daar, artikelen van den redacteur-uitgever en enige foto's. Een jarenlange traditie volgend, publiceert elk nummer op zijn omslag een pentekening van een Nederlands landschap, door een Nederlandsen tekenaar te Buenos Aires vervaardigd.

De Nederlanders hebben onderling weinig contact in Zuid-Amerika.

De afstanden in Zuid-Amerika zijn te groot en de verbindingen over het algemeen te moeizaam, dan dat er tussen de Nederlanders in de verschillende streken van Zuid-Amerika een innig verband kan zijn. Zelfs tussen de twee dichtst bij elkaar liggende hoofdsteden, Buenos Aires in Argentinië en Montivedeo in Uruguay, op een afstand van slechts één nacht per boot, bestaat, wat de Nederlanders betreft, geen intieme samenwerking. Men kent elkaar over en weer, dat wel.

Met de andere landen is het nog moeilijker: de weinige landgenoten in Paraguay bezoeken Buenos Aires, Paraguay's natuurlijke poort naar de buitenwereld, nu en dan, maar de reis van Asunción, Paraguay's hoofdstad, naar Buenos Aires duurt vijf dagen stroomop en vier dagen stroomaf. Er is een andere afstand: die van valuta. De Paraguayse peso is nog geen drie centavos Argentijns geld waard, en zo iets telt mee in het wereldverkeer!

Van de in Chili wonende Nederlanders zag men er vroeger nu en dan vele in Buenos Aires, op doorreis van en naar Europa. Maar sinds het passagiersverkeer met Europa bijna stilstaat en de twee Nederlandse lijnen op Buenos Aires — Koninklijke Nederlandse Lloyd en Van Nievelt Goudriaan — tijdelijk uit het verkeer zijn, terwijl de K. N. S. M. op de Westkust is blijven varen; reizen de Chileense Nederlanders niet meer via Buenos Aires. Het blijven doorwerken van de K. N. S. M. heeft daarentegen de banden tussen de Nederlanders in de verschillende landen langs de Westkust, hoe los die ook zijn, nog enigermate aangehouden, en dit geldt ook voor het geheel van de zee afgesneden Bolivia.

Er is één omstandigheid in deze tijd van abnormaliteiten, welke de Nederlanders in Zuid-Amerika meer doet zien van dat werelddeel dan vroeger. Dat is het instituut van het buitenlands verlof, door de grote Nederlandse ondernemingen in Zuid-Amerika gehuldigd en tijdens de oorlog aangehouden. Vroeger ging men voor dat „grote" verlof naar Nederland, om het even in welk gedeelte van Latijns Amerika men woonde. Thans maakt men er een gewoonte van de buurlanden te bezoeken: Braziliaanse Nederlanders gaan naar Argentinië en Argentijnse naar Brazilië, of naar Chili, of Peru. Uit Colombia en Ecuador bezoekt men de meer Zuidelijk gelegen landen; vanuit het Zuiden trekt men, vooral in de wintermaanden, naar het Noorden. Of men bezoekt de Verenigde Staten en ziet elkaar bij het passeren der havens.

De enige streek, welke vrijwel buiten het verkeer ligt, is, jammer genoeg, Curaçao en Suriname. Verkeersmoeilijkheden! Oud-minister Charles Welter heeft er op gewezen, toen hij, na zijn luchtreis uit Curaçao naar Paramaribo, te Willemstad terugkeerde.

Er bestond in de eerste maanden na de invasie een stille hoop, dat een Nederlandse organisatie, welke leden heeft in alle landen van Zuid-Amerika, het Algemeen Nederlands Verbond, een beter contact tussen die verspreide landgenoten zou scheppen. Daarvoor is moeite gedaan in verschillende afdelingen, als bijv. Curaçao, Buenos Aires, Carembei (in Brazilië) en Colombia. Het succes is, niet groot geweest, maar die pogingen worden voortgezet.

Een soort contact, in sommige gevallen vrij levendig, maar beperkt tot eigen kring, wordt geschapen door enige grote Nederlandse ondernemingen met kantoren op verschillende plaatsen in Zuid-Amerika.

De olie is nog de voornaamste verbindingsschakel.

Onder deze moet uiteraard in de eerste plaats de „Koninklijke" genoemd worden. Met haar bronnen in verschillende landen van Zuid-Amerika, van Argentijns Patagonië in het verre Zuiden af tot het Meer van Maracaibo en de Golf van Mexico in het Noorden; met haar raffinaderijen op Curaçao en Aruba en haar vertegenwoordigingen in andere landen, bestrijkt zij een groot gedeelte van het werelddeel. Mutaties van personeel vinden plaats; men maakt reizen, voor zaken of het „groot" verlof; men kent elkaar, vaak uit Indië — het is een soort petroleumbroederschap. En een band tussen Nederlanders, die de kantoren maakt tot natuurlijke centra van het Nederlandse gemeenschapsleven.

Maar de „Koninklijke" staat in dit opzicht niet alleen. Er zijn andere Nederlandse ondernemingen, welke „internationaliseren" in Latijns Amerika.

Zo bijv. de Hollandse Bank Unie, met haar kantoren in Argentinië (Buenos Aires), Brazilië (Rio de Janeiro, Sao Paulo en Santos), Venezuela (Caracas en Maracaibo), om niet te spreken van Willemstad, op Curaçao, waar zich tijdelijk de hoofdzetel bevindt, en Oranjestad op Aruba. Een bank is méér dan een handelsonderneming: een Nederlandse bank in den vreemde trekt de landgenoten in het vreemde land tot zich en de bank wordt zo het centrale punt voor Nederlanders in het buitenland. In tal van gevallen brengt dat ook een levendig medewerken in het gemeenschapswerk onzer dagen mee, en op de kantoren van de Hollandse Bank Unie wordt dat als vanzelfsprekend beschouwd en naarstiglijk bevorderd.

Een dergelijke natuurlijke rol van internationale concentratie spelen de scheepvaart-maatschappijen. De kantoren van de K. N. S. M. in de Nederlands-Amerikaanse gebiedsdelen en in de Republieken rond de Caraïbische Zee zo goed als die langs Zuid-Amerika's Westkust zijn natuurlijke verenigingspunten voor de Nederlanders: de officieren en bemanningen zijn in al de havens, welke de schepen aandoen, bekend, en het personeel ziet elkaar op zaken- en vacantie-reizen. Ook dit schept banden en aangezien er tal van havens zijn, waar het aantal Nederlanders gering is, graviteert ook het gemeenschapsleven zo'n beetje naar de kantoren van de „lijn".

Vóór de oorlog werd op Zuid-Amerika's Oostkust een dergelijke rol gespeeld door de kantoren van de Koninklijke Hollandse Lloyd en de Rotterdam—Zuid-Amerika-Lijn van Van Nievelt Goudriaan, en niettegenstaande deze geregelde scheepvaart-verbindingen sinds de invasie tijdelijk gestaakt zijn, en haar schepen andere zeeën bevaren, is dit in zeker opzicht nog het geval. Men houdt de zaken slepende, bereidt zich voor op hard werk wanneer straks het werk na de overwinning hervat wordt, en... wijdt zich aan gemeenschapswerk gedurende deze periode van professionele nonactiviteit.

In dit verband mogen we vooral ook niet de Philips-organisatie vergeten: met fabrieken in verscheidene landen van Zuid-Amerika, met kantoren overal, met een talrijk Nederlands personeel en — wat in deze tijden van speciaal belang is — met connecties bij radio-omroep-organisaties in verschillende landen, speelt de Philips-organisatie een rol in de Nederlandse samenleving in Zuid-Amerika. Mutaties onder het personeel van fabriek naar fabriek en kantoor naar kantoor scheppen connecties, en op menige bijeenkomst van Nederlanders voor oorlogshulp hebben Philips-installaties en luidsprekers het hoogste woord gevoerd.

Met vrijwillige correspondent-agenten in de meeste hoofdsteden van Zuid-Amerika brengt „Nederland" de groepen Nederlanders, door dit werelddeel verspreid, op de hoogte niet alleen van wat Nederlanders in de wereld doen, doch ook wat zij onderling in Zuid-Amerika doen en de vrijwillige vertegenwoordigers van het blad in de Zuidamerikaanse hoofdsteden vormen natuurlijke kernen voor de verspreiding van propaganda-materiaal. Dit is te opmerkelijker, waar dit een natuurlijk gegroeide organisatie is en achter het blad hoegenaamd geen kapitaal zit. Het leeft op zijn mérites en van de steun door de Nederlanders in Buenos Aires in de vorm van advertenties, welke geen commercieel doel hebben, er aan gegeven.

Ons rest thans nog enige woorden te wijden aan speciale organisaties in enige landen: naar vanzelf spreekt, zijn deze alleen daar van intensieve aard waar groepen landgenoten gevestigd zijn.

In alle landen bestaan afdelingen van „Neêrlands Vrijheidsdag", welke zich wijden aan de taak waarvoor deze wereld-organisatie geschapen is.

Chili.

In Santiago, hoofdstad van Chili, hebben de Nederlanders kort na de invasie een organisatie ad hoc geschapen: „Holanda Libre" genaamd, welke niet alleen in eigen kring werkt, maar ook naar buiten. Op tweeërlei gebied heeft deze organisatie zich onderscheiden: door de publicatie van een brochure in het Spaans en door de hand te leggen op een halfuurtje per week op een locaal radio-station. De brochure, in het Spaans verschenen in November als speciale uitgave van de intergeallieerde veertiendaagse publicatie „Aliados", heeft tot titel „Rotterdam" en behandelt in het kort de tragedie van de invasie in Nederland en de laaghartige vernietiging van Rotterdam. Vier bladzijden; acht illustraties; goedkoop papier. Maar: een massa-oplage en gratis-verspreiding door heel Spaans Zuid-Amerika heen. Deze publicatie heeft een daverend succes gehad!

Het radio-station behandelt in een Spaanse omroep, een halfuur per week, telkens een Nederlands onderwerp. Geen oorlogsproprapaganda: dat mag niet in Chili, maar over Nederland. Deze week over onze waterwegen, volgende week over Indië, de derde over de tulpenvelden, de vierde over peper-cultures, de vijfde over de petroleum-industrie op Curaçao. En zo voorts. Naar gezegd: géén oorlogspropaganda. Maar er gaat geen omroep voorbij, waarin niet een zinnetje wordt ingevlochten dat tot propagandistisch werkt.

In de Chileense havensteden, in de eerste plaats natuurlijk in Valparaiso, doen de daar gevestigde Nederlanders nogal wat voor de bemanning der Nederlandse schepen, die van de K. N. S. M. en andere welke de havens bezoeken. Men beseft het enorme gewicht van de taak onzer handelsvloot en haar mensen, vooral in deze tijden.

In sommige landen van Zuid-Amerika zijn de groepen Nederlanders te klein om eigen organisaties te kunnen vormen. Dan gaan zij op in samenwerking met de andere geallieerde groepen. Dit is bijv. het geval in **Peru**, in Ecuador, in Bolivia, in Paraguay.

Peru, Ecuador, Bolivia en Paraguay.

In Paraguay is een plaatselijk zeer bekend Nederlander, de heer W. Paats, voorzitter van de intergeallieerde oorlogs- en propaganda-organisatie. In Ecuador doen de mensen van K. N. S. M. en de „Bataafse" menig goed werk. In Bolivia, waar grote Nederlandse mijn-belangen gevestigd zijn, en tal van Nederlandse mijn-ingenieurs en ander Nederlands personeel in hun dienst hebben, werken deze soms in eigen kring, meestal in combinatie met andere geallieerden, voor de goede zaak, vooral in de enigszins grotere gegroepen te La Paz en Oruro: hier wordt vooral via de locale Pers op propagandistisch gebied gewerkt.

Van hier — maar dit geldt voor alle landen van Zuid-Amerika, hoe klein ook hun Nederlandse bevolking — gaan gestadig bijdragen naar de centrale Nederlandse oorlogsorganisat[ie] meest via Curaçao.

Sommige landen veroorloven g[...] inzameling van gelden of remise da[...] van naar het buitenland voor dire[...] oorlogsdoeleinden; dan worden d[...] bestemd voor het Nederlandse R[...] Kruis, soms ook voor het Britse of [...]tergeallieerde Rode Kruis. En in deze landen werken ook vrouwen [...] de door het breien en maken van k[...]dingstukken voor onze Jantjes en o[...] refugees in Engeland en Portugal.

Urug[uay]

In Uruguay woont slechts een kle[ine] groep Nederlanders, voornamelijk [in] Montevideo. Daar komen de Ned[er]landers bijeen in de zaal van een [...] restaurants: zakenmensen, enige ge[...]telijken, een paar Philips-mensen, e[n] bankmensen, en zij behandelen er [...] gemeenschapsbelangen en de hulp v[...] Londen. Op de grote Nederlandse [...] denkdagen worden bijeenkomsten [...] organiseerd: men zamelt geld in, en dames maken kleren.

Bra[zilië]

In Brazilië is het probleem klaarbl[ij]kelijk zeer lastig door de enorme [af]standen in dit grootste land van Zu[id-]Amerika, waar bovendien het naio[na]leven — en dus óók dat der buitenla[n]ders — het minst gecentraliseerd [is]. Het ewrk wordt hier enigszins geha[n]dicapt door het feit, dat de Brazilia[an]se regering geenszins gesteld is op [or]ganisaties van buitenlanders in groe[p]verband.

In Rio de Janeiro, waar de mee[ste] Nederlanders wonen, bestaat een N[e]derlandse Vereniging, welke het [ge]meenschapswerk doet. Vermelding v[er]dient hier de publicatie van een kl[ein] gestencild Nederlands blaadje, dat landgenoten op de hoogte houdt. [Het] heeft geen „bekenden" uitgever, n[och] redacteur. De Nederlanders in Rio [de] Janeiro hebben indertijd een Por[tu]gese uitgave verspreid van „De [Vijf] Dagen van Nederland", het boekje v[an] jhr. Beelaerts van Blokland, onder [de] titel „Os Cinco Dias da Hollanda".

Ook dit is wijd en zijd gratis v[er]spreid. (In het Spaans is een bew[er]king van het boek verschenen te C[iu]dad Trujillo, hoofdstad van de Do[mi]nicaanse Republiek).

In de tweede hoofdstad van Bra[zilië] Sao Paulo, en in de havensteden Santos, Bahia en Recife-Pernamb[uco] doen de kleine groepen Nederlan[ders] naar beste kunnen mede aan het go[ede] werk: saamhorigheid bewaren, pro[pa]ganda maken, geld inzamelen, goe[de]ren naar Londen sturen.

Speciale vermelding verdient [de] aparte groep Nederlanders in Bra[zilië] de landbouw-kolonie te Carembei, [in] het Zuiden van Brazilië, Staat Para[ná]. Een kolonie van gereformeerde boe[ren] met eigen kerkje, dominé, verenigin[gs]leven en hard werk voor ons aller d[...] in de vorm van geldelijke bijdragen [en] kleding. Deze groep houdt contact [met] een aantal landgenoten, gevestigd [in] de naburige plaatsen Ponta Grossa [en] Curitiba.

Colom[bia]

In het Noorden van Zuid-Ame[rika] staan de Nederlanders in Vene[zuela] en Colombia in het teken van t[wee] grote Nederlandse organisaties, „Koninklijke" en de K. N. S. M. [...] zij ressorteren voor hun oorlogsw[erk] meer dan enig gedeelte van Zuid-A[me]rika, onder ons gebiedsdeel Cura[çao], waarmede beide genoemde organis[aties] de verbinding onderhouden. Door landgenoten in beide landen w[ordt] hard gewerkt en menige waarde[vol]le bijdrage van daar bereikt Londen [via] Willemstad.

Ecua[dor]

Vermelding verdient het werk [van] Harer Majesteits zaakgelastigde [te] Bogotá, tevens geaccrediteerd bij [de] regering van Ecuador, den heer G[...] Bijvanck; op gezette tijden laat hij landgenoten in beide landen per [ge]stencilde circulaire weten, wat door Nederlanders in beide landen ged[aan] wordt, hij brengt decreten der Ne[der]landse regering onder hun aand[acht] en verzuimt niet in korte woorden [een] overzicht van de oorlogstoestand [te] geven.

Men ziet: de Nederlanders in Z[uid-]Amerika doen hard mee, en het [wordt] tijd dat de aandacht hierop eens ge[ves]tigd werd!
